

Nr 10

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan rörande anslag för budgetåret 1959/60 till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar och Omkostnader ävensom till Bekämpande av växtsjukdomar jämte i anslutning härtill väckta motioner, dels Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor rörande bekämpandet av växtsjukdomar m. m.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkterna 41 och 42 (s. 87—100) föreslagit, att riksdagen måtte *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga vissa ändringar i personalförteckningen och fastställa ny avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, *dels* till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar och Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa förslagsanslag av 1 475 800 respektive 428 900 kr. Under punkten 43 (s. 101—113) har Kungl. Maj:t vidare föreslagit en medelsanvisning till Bekämpande av växtsjukdomar av 100 000 kr.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 30 januari 1959 avlåten proposition, nr 43, vilken hänvisats till jordbruksutskottet, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, *dels* föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att anlita det å riksstaten under nionde huvudtiteln upptagna anslaget till Bekämpande av växtsjukdomar för utbetalande av ersättningar för skador i vissa fall, *dels* anhållit om riksdagens yttrande över ett i statsrådsprotokollet angivet förslag att uttaga avgifter för att täcka kostnader för den yttre växtinspektionen och därmed sammanhängande verksamhet hos statens växtskyddsanstalt.

I detta sammanhang har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 341 av herrar *Osvald* och *Domö* och II: 411 av herr *Nilsson* i Lönsboda *m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta, *dels* att, utöver vad departementschefen under punkterna 41 och 42 i statsverkspropositionen föreslagit, i personalförteckningen för växtskyddsanstalten upptaga a) för den s. k. yttre växtinspektionen: 1 avdelningsföreståndare, 4 inspektörsassistenter, 2 kontorsbiträden; b) för nematod- och viruslaboratorierna: 2 förste assistenter, 1 tekniskt biträde, 1 laboratoriebiträde och härför anvisa ett med 166 229 kr. förhöjt avlöningsanslag, samt ett med 21 000 kr. förhöjt omkostnadsanslag (för nematod- och viruslaboratorierna), *dels* att för nema-

tod- och viruslaboratorierna anvisa ett engångsanslag för utrustning med 95 500 kr.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna får utskottet hänvisa till motionen I: 341.

I. Framställningar i 1959 års statsverksproposition angående anslag till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar och Omkostnader samt till Bekämpande av växtsjukdomar

Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar

Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar innebär en ökning med 263 600 kr. jämfört med det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt har i sin anslagsframställning hemställt, att anslaget höjes med i runt tal 407 100 kr. till 1 619 300 kr. enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Personalförstärkningar	
a) 1 förste assistent Ae 21 för resistensbiologiska undersökningar	+ 20 740
b) 1 assistent i reglerad befordringsgång för resistensbiologiska undersökningar	+ 14 546
c) 1 trädgårdsmästare Ae 10 för resistensbiologiska undersökningar	+ 10 899
d) 2 tekniska biträden Ae 5 för resistensbiologiska undersökningar	+ 16 814
e) 1 förste assistent Ae 21 å zoologiska avdelningen	+ 22 884
f) 1 tekniskt biträde Ae 5 å zoologiska avdelningen	+ 10 008
g) 1 förste assistent Ae 21 å botaniska avdelningen	+ 22 884
h) 1 laboratoriebiträde Ae 9 å botaniska avdelningen	+ 12 319
i) 1 avdelningsföreståndare Ao 25 för växtinspektionen	+ 28 132
j) 4 inspektörsassistenter Ae 12 för växtinspektionen	+ 53 716
k) 5 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång för växtinspektionen	+ 38 501
l) 1 förste assistent Ae 21 å upplysningsavdelningen	+ 22 884
m) 1 assistent i reglerad befordringsgång i Åkarp för prognostjänst	+ 14 546
n) 1 assistent i reglerad befordringsgång i Röbbäcksdalen	+ 16 176
o) 1 laboratoriebiträde Ae 9 å zoologiska avdelningen	+ 12 319
p) 1 kontorist Ae 9 å zoologiska avdelningen	+ 12 319
q) 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid huvudanstalten	+ 8 143
r) 1 tekniskt biträde Ae 5 vid Åkarp	+ 8 407
s) avlöning till extra assistenter och annan tillfällig personal vid filialerna i Röbbäcksdalen, Linköping, Skara och Kalmar	+ 20 000
t) skrivhjälp för filialerna i Skara och Kalmar	+ 300

	Ökning
2. Löneregleringar m. m.	
a) 1 anstaltschef Bo 4 i st. f. Bo 1	+ 4 552
b) 1 filialföreståndare Ae 24 i st. f. Ae 23	+ 1 364
c) 1 förste byråsekreterare Ao 23 i st. f. Ao 21	+ 2 492
d) 2 förste assistenter Ae 21 i st. f. assistenter Ae 19	+ 4 482
e) 1 kontorist Ae 9 i st. f. kanslibitråde Ae 7	+ 1 211
f) 1 kanslibitråde Ae 7 i st. f. kontorsbiträde Ae 5	+ 1 100
3. Omräkningar m. m.	
a) löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	+ 15 639
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 9 700
	+ 407 077

I en allmän motivering anför anstaltsstyrelsen bl. a., att den i sina anslagsäskanden begränsat sig till sådana förslag till förstärkningar och förbättringar av anstaltens organisation, som den anser omedelbart och oundgängligen nödvändiga för ett effektivt växtskyddsarbete. En förstärkning av anstaltens resurser föreslås i fråga om den resistensbiologiska forskningen, undersökningarna rörande nematodangrepp och virussjukdomar samt växtinspektionen. För denna utbyggnad av verksamheten samt för arbetets rationella bedrivande i övrigt är vissa förstärkningar i anstaltens personal- och omkostnadsstater nödvändiga.

Beträffande den närmare motiveringen till anslagsäskandena hänvisas till s. 88—92 i statsverkspropositionen.

Över anstaltsstyrelsens framställning har *yttranden* avgivits av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, statskontoret och statens lönenämnd. Dessa yttranden har redovisats å s. 92 i propositionen.

Departementschefen har anfört följande.

»I anslutning till den i anslagsskrivelsen under 1 i)—k) äskade förstärkningen av personalen för inspektion av växter och växtprodukter, som införes till landet, har statens växtskyddsanstalt i skrivelser den 21 och 30 oktober 1958 gjort ytterligare framställningar i ämnet. I skrivelserna, vilka varit föremål för remissbehandling, har anstalten framlagt förslag bland annat till förstärkning — utöver vad i anslagsskrivelsen framförts — av nämnda inspektionspersonal med 4 inspektörsassistenter i lönegrad Ae 12 och 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Vidare föreslås en höjning av en tjänst som assistent i reglerad befordringsgång vid huvudanstaltens inspektionsavdelning till en tjänst som förste assistent i lönegrad Ae 21 samt anvisning av ett särskilt belopp av 15 000 kronor till förrättningsarvoden till deltidsinspektörer på införselplatser, som är belägna på större avstånd från de ordinarie växtinspektörernas stationsorter. I skrivelserna framlägges även förslag till kungörelse angående införsel av växter m. m. samt angående inspektions- och anmälningsavgifter vid införsel av vissa växter m. m.

Med hänsyn till behovet av ett förbättrat skydd mot utifrån kommande växtsjukdomar och växtparasiter finner jag mig böra förorda, att växtskyddsanstaltens yttre inspektion förstärkes med 4 inspektörsassistenter samt 4 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Tjänsterna som inspektörsassistent torde böra placeras i lönegrad Ae 12. Kostnaderna för denna förstärkning kan beräknas till 83 800 kronor. Vidare bör enligt min mening till täckande av arvodeskostnaderna för deltidsanställda inspektörer beräknas ett belopp av 25 000 kronor under anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal. Jag finner mig vidare böra förorda, att tjänsten som assistent i reglerad befordringsgång vid huvudanstaltens inspektionsavdelning ändras till en tjänst som förste assistent i lönegrad Ae 21 och att tjänsten som kontorsbiträde i lönegrad Ae 5 vid samma avdelning ändras till en tjänst som kanslibiträde i lönegrad Ae 7. Kostnaderna för ifrågavarande lönegradsförändringar kan beräknas till 3 400 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit i fråga om växtskyddsanstaltens yttre inspektion behöver anstaltens avlöningsanslag höjas med 112 200 kronor. Min avsikt är att föreslå Kungl. Maj:t att i särskild proposition förelägga 1959 års riksdag förslag i anledning av anstaltens framställningar i fråga om kungörelse angående införsel av växter m. m. samt inspektions- och anmälningsavgifter vid införsel av vissa växter m. m. I anslutning härtill har å riksstatsens inkomstsida beräknats ett belopp av 800 000 kronor under titeln Uppbörd i statens verksamhet: Inkomster vid statens växtskyddsanstalt.

Vad därefter angår de delar av växtskyddsanstalten, som ej direkt sysslar med den yttre växtinspektionen, anser jag mig böra förorda, att tjänsten som anstaltsföreståndare höjes från lönegrad Bo 1 till lönegrad Bo 3. Kostnaden för denna tjänsteförändring kan beräknas till 2 600 kronor. De övriga förslagen till lönegradsuppflyttningar samt förslagen till personalförstärkningar, såvitt nu är i fråga, anser jag mig icke kunna biträda. På grund av beräknade löneklassförändringar och reglerad befordringsgång erfordras emellertid en uppräknig av anslaget med 15 700 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör vidare upptagas ett belopp av 8 100 kronor.

Under hänvisning till vad som i det följande anföres under anslaget Bekämpande av växtsjukdomar torde under förevarande anslag böra upptagas en ny post av förslagsnatur, benämnd avlöningar till personal för särskilda undersökningar. Till denna bör från anslaget Bekämpande av växtsjukdomar överföras ett belopp av 60 000 kronor, vilket motsvarar de medel, som ur sistnämnda anslag nu disponeras till avlöningar inklusive rörligt tillägg vid av växtskyddsanstalten bedrivet växtsjukdomsbekämpande. Jag vill vidare förorda, att under förevarande anslagspost anvisas ett belopp av 65 000 kronor till avlöningar inklusive rörligt tillägg för utvidgning av sådan på mera kort sikt upplagd forskningsverksamhet vid anstalten, som får anses ha samband med anstaltens inspektionsverksamhet. Posten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar bör sålunda uppföras med sammanlagt 125 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit behöver växtskyddsanstaltens avlöningsanslag höjas med (112 200 + 2 600 + 15 700 + 8 100 + 125 000 =) 263 600 kronor till 1 475 800 kronor.»

Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader

Kungl. Maj:ts anslagsframställning i statsverkspropositionen i fråga om växtskyddsanstaltens omkostnader innebär en ökning med 131 100 kr. i förhållande till det anslag som anvisats för ändamålet för innevarande budgetår.

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt har i skrivelse den 8 augusti 1958 hemställt att omkostnadsanslaget skall höjas med 125 500 kr. till 423 300 kr.

I detta sammanhang har även anmälts, att styrelsen för statens växtskyddsanstalt i förenämnda skrivelse den 8 augusti 1958 jämväl hemställer, att för budgetåret 1959/60 under rubriken Statens växtskyddsanstalt: Utrustning anvisas ett reservationsanslag av 164 000 kr. Beloppet avses skola disponeras enligt följande specifikation.

a) Utrustning för zoologiska avdelningens nematodlaboratorium	20 500
b) Utrustning för resistensbiologiska laboratoriet	20 000
c) Utrustning för virusundersökningar	75 000
d) Diverse utrustning för den utvidgade inspektionsavdelningen	32 000
e) Diverse utrustning till filialen i Röbbäcksdalen	16 500
	<hr/>
	164 000

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök samt statskontoret har avgivit yttrande över anstaltsstyrelsens anslagsframställning.

Departementschefen har — efter närmare redogörelse för anslagsäskandena och däröver avgivna yttranden — anfört följande.

»I anslutning till det under föregående punkt framförda förslaget till förstärkning av växtskyddsanstaltens yttre inspektion bör även förevarande anslag höjas. Sålunda bör posten till reseersättningar och delposterna till förbrukningsartiklar, lokalhyra samt städning och renhållning ökas med respektive 15 000, 2 500, 12 000 och 4 500 kronor. För anskaffande av 2 bilar torde under delposten till frakter och transporter beräknas ett engångsbelopp av 20 000 kronor. Under samma delpost bör vidare anvisas 2 000 kronor för löpande utgifter. Delposterna till övriga expenser och instrument, apparatur m. m. synes med hänsyn till ökade löpande utgifter böra förstärkas med 7 000 respektive 1 000 kronor, varjämte under delposterna bör upptagas engångsbelopp av 7 000 respektive 4 000 kronor för inköp av utrustning m. m.

Vid bifall till var jag sålunda föreslagit i fråga om växtskyddsanstaltens yttre inspektion behöver anstaltens omkostnadsanslag höjas med (15 000 + 2 500 + 12 000 + 4 500 + 20 000 + 2 000 + 7 000 + 1 000 + 7 000 + 4 000 =) 75 000 kronor.

Vad härefter angår de delar av anstalten, som ej direkt sysslar med den yttre växtinspektionen, finner jag mig böra förorda följande. Posten till sjukvård m. m. samt delposten till bränsle, lyse och vatten bör med hänsyn till belastningen under senaste år höjas med 1 500 respektive 5 000 kronor. Till följd av ökade järnvägstaxor och höjd bilersättning bör posten till reseersättningar uppräknas med 2 000 kronor. Vidare bör delposten till övriga expenser ökas med dels 700 kronor för tidigare erhållna nya befattningshavare, dels 1 800 kronor för anskaffande av 1 kartsåk. Anslutningen av anstaltens vägnät till Bergshamra vägsamfällighet påkallar en höjning av delposten till skatter och onera med 600 kronor. Å andra sidan bör delposten till frakter och transporter minskas med ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 10 000 kronor. Delposten till instrument, apparatur m. m. torde böra höjas med 1 500 kronor, samtidigt som delposten till kostnader för växtskyddskurser minskas med samma belopp. På grund av att nya lokaler förhyrts för filialen i Kalmar erfordras ytterligare medel till lokalhyror. Höjningen synes emellertid kunna begränsas till 500 kronor. En utvidgning av anstaltens städningsområde synes vidare böra föranleda en uppräknings av delposten till städning och renhållning med 1 000 kronor. Vad jag sålunda förordat medför en höjning av anslaget av 3 100 kronor. Övriga av anstaltsstyrelsen framförda yrkanden, såvitt nu är i fråga, anser jag mig icke böra förorda. Ej heller kan jag biträda anstaltsstyrelsens hemställan om ett särskilt reservationsanslag till utrustning.

Under hänvisning till vad som i det följande anföres under anslaget Bekämpande av växtsjukdomar torde under förevarande anslag böra upptagas en ny post av förslagsnatur, benämnd särskilda undersökningar. Till denna bör från anslaget Bekämpande av växtsjukdomar överföras ett belopp av 35 000 kronor, vilket motsvarar de medel, som ur sistnämnda anslag nu disponeras till omkostnader vid av växtskyddsanstalten bedrivet växtsjukdomsbekämpande. Jag vill vidare förorda, att under förevarande anslagspost anvisas ett belopp av 35 000 kronor till omkostnader för den utvidgning av viss forskningsverksamhet, som föreslagits å en motsvarande punkt under avlöningsanslaget. Posten till särskilda undersökningar bör således upptagas med sammanlagt 70 000 kronor.

I enlighet med anstaltsstyrelsens förslag torde de särskilda uppborðsmedlen böra uppräknas med ett belopp av 17 000 kronor med hänsyn till den bebådade höjningen av avgifterna för den av anstalten bedrivna biologiska prövningen av kemiska bekämpningsmedel.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit behöver växtskyddsanstaltens omkostnadsanslag höjas med $(75\,000 + 3\,100 + 70\,000 - 17\,000 =)$ 131 100 kronor till 428 900 kronor.»

Bekämpande av växtsjukdomar

Kungl. Maj:ts förslag under denna rubrik innebär en minskning av anslaget med 150 000 kr.

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt har hemställt om en oförändrad medelsanvisning av 250 000 kr. för ändamålet.

Jordbruksanslagsutredningen har i sitt *betänkande angående bidragsanslag under nionde huvudtiteln del II* föreslagit, att av de medel, som f. n. utgår från förevarande anslag, skall under nästa budgetår

dels kostnaderna för åtgärder, vilka vidtages inom statens växtskyddsanstalt eller genom dess försorg till förhindrande och bekämpande av vissa växtsjukdomar, anvisas från särskilda anslagsposter i växtskyddsanstaltens avlönings- och omkostnadsstater,

dels ersättningarna till odlare för förluster till följd av åtgärder vid bekämpandet av potatiskräfta och ringröta hos potatis samt ersättningarna till hushållningssällskapen för utrotning av berberis oförändrat utgå ur ifrågavarande anslag,

dels kostnaderna för försöks- och forskningsverksamheten rörande den s. k. bollnässjukan bestridas från till lantbrukshögskolans förfogande stående medel,

dels bidraget till samarbetskommittén för potatisförsöksverksamheten anslagsmässigt sammanföras med andra medel, som över driftbudgeten anvisas för förbättring av potatisens kvalitet.

Vidare föreslår utredningen, att anslaget i fortsättningen ställes till statens växtskyddsanstalts förfogande.

Vid bifall till kommitténs förslag kommer anslaget att för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 100 000 kr.

En närmare redogörelse för jordbruksanslagsutredningens förslag jämte däröver avgivna yttranden återfinnes i propositionen å s. 101—112.

Departementschefen har anfört följande.

»De under förevarande anslag anvisade medlen har hittills tagits i anspråk för ett flertal från varandra fristående ändamål. För närvarande utgår sålunda, såsom framgår av jordbruksanslagsutredningens i det föregående återgivna redogörelse, bidrag från anslaget till bestridande av 5 olika utgiftsändamål. För att erhålla en ur budgetteknisk synpunkt riktigare anslagsfördelning föreslår jordbruksanslagsutredningen en uppdelning av anslaget. Jag ansluter mig till de av utredningen anförda synpunkterna och förslagen. Sålunda förordar jag, att de medel, som nu disponeras för av statens växtskyddsanstalt bedrivet växtsjukdomsbekämpande, överföres till anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag och där upptages med 60 000 respektive 35 000 kronor under nya anslagsposter av förslagsnatur, benämnda avlöningar till personal för särskilda undersökningar respektive särskilda undersökningar. Ersättningar för förluster till följd av åtgärder mot spridning av växtsjukdomar bör även i fortsättningen utgå från förevarande anslag. I huvudsaklig överensstämmelse med utredningens principiella uppfattning anser jag, att statligt stöd till växtsjukdomsbekämpandet bör utgå i form av ersättningar, då detta befinner sig nödvändigt för att i bekämpandets begynnelsekedje snabbt motverka sjukdomens spridning och för att kompensera odlare för förluster, som de utan egen förskyllan åsamkats i samband med det statliga ingripandet. Ifrågavarande slag av ersättningar bör emellertid

utbetalas endast under en begränsad period och ej så länge, att de i och för sig kan komma att utgöra ett hinder i det fortsatta sjukdomsbekämpandet. Jag föreslår därför liksom utredningen, att utbetalande av odlarsättning- ar i samband med åtgärder mot ringröta hos potatis skall upphöra, sedan eventuella ersättningar hänförliga till 1958 års skörd utgått. Fastställande och upprätthållande av angivna princip bör likväl icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t att, om ömmande skäl eller andra omständigheter befinnes föreligga, medge utbetalande av ersättning från förevarande anslag. I fråga om potatiskräftan anser jag, att bestämmelserna om rätt för växtskydds- anstalten att omhändertaga och oskadliggöra potatispartier och de därtill knutna ersättningsreglerna bör upphävas samt att övriga ersättningsbestäm- melser bör jämkas i enlighet med den nyss angivna principen. Svårighe- ten att på förhand bedöma storleken av de kostnader av detta slag, som kan uppstå under ett budgetår, bör föranleda, att inga särskilda medel härför anvisas utöver det i det följande förslagsvis upptagna beloppet. För viss försöks- och forskningsverksamhet beträffande den s. k. bollnässjukan anvisas ur förevarande anslag medel till olika institutioner m. fl. Med hänsyn till att lantbrukshögskolan står som ledare av undersökningarna, finner jag det i likhet med utredningen ur budgettekniska synpunkter riktigtast, att med- del för ifrågavarande undersökningar anvisas under till lantbrukshögskolans förfogande stående anslag. Det bör ankomma på högskolan att efter samråd med arbetsgruppen rörande bollnässjukan fördela medlen på skilda anstal- ter, institutioner m. fl., som medverkar i forsknings- och försöksverksam- heten. Ur anslaget nu utgående bidrag till samarbetskommittén för potatis- försöksverksamheten bör, såsom jag i proposition den 30 december 1958 angående åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis anfört, samman- föras med andra, till förbättring av matpotatisens kvalitet anvisade medel. De nu utgående bidragen till hushållningssällskapen för åtgärder avseende utrotning av berberis anser jag liksom utredningen oförändrat skola utbeta- las från detta anslag. Kostnaderna härför kan för nästa budgetår uppskattas till 100 000 kronor.

Statens växtskyddsanstalt, som hitintills granskat hushållningssällskapens bekämpningsplaner och till lantbruksstyrelsen lämnat förslag beträffande bi- dragsbeloppen till de ifrågakommande sällskapen, bör, såsom jordbruksan- slagsutredningen föreslagit, i fortsättningen själv handha utbetalningen av bidragen. Då i sådant fall växtskyddsanstalten ensam kommer att använda anslaget, finner jag det lämpligast, att anslaget från och med budgetåret 1959/60 ställas till anstaltens disposition.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga författ- ningsändringar.

Vid bifall till vad jag här föreslagit, behöver anslaget under nästa budget- år uppföras med 100 000 kronor.»

II. Propositionen nr 43 angående vissa frågor rörande bekämpandet av växtsjukdomar m. m.

I propositionen har inledningsvis erinrats om att Sverige den 9 maj 1952 har ratificerat internationella växtskyddskonventionen av den 6 december 1951. I enlighet med vad som framgår av propositionen 1953: 70 och riksdagens skrivelse 1953: 149 har vårt land vidare anslutit sig till Europeiska växtskyddsorganisationen (*EPPO*).

Härigenom har vi åtagit oss att vidtaga sådana lagstiftningsåtgärder samt sådana tekniska och administrativa åtgärder, som angives i konventionen och eventuella tilläggsöverenskommelser till denna. Åtagandena avser bl. a. inspektion av försändelser av växter, växtprodukter och vissa andra varor samt av lagrings- och transportmedel för växter och växtdelar, desinfektion mot skadedjur och växtsjukdomar samt utfärdande av sundhetscertifikat.

Vidare har vid nordiska överläggningar i Stockholm i december 1957 vissa riktlinjer uppdragits för den kontroll, som vid införsel av växter och växtdelar m. m. borde ske ur växtskyddssynpunkt.

Beträffande internationella överenskommelser m. m. har i propositionen i övrigt anförts följande.

Efter det senaste världskriget intensifierades det internationella samarbetet på växtskyddets område. Det understöddes därvid av Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (*FAO*). Denna organisation rekommenderade bildandet av regionala sammanslutningar av länder för det internationella växtskyddssamarbetet. En av dessa sammanslutningar är den år 1950 bildade Europeiska växtskyddsorganisationen (*European Plant Protection Organization* eller förkortat *EPPO*). Denna har framsprungit ur en europeisk kommitté för bekämpandet av koloradoskalbaggen, som under kriget utbredde sig över nästan hela Västeuropa fränsett Storbritannien och Skandinavien. *EPPO* ändrade för några år sedan sitt namn till *European and Mediterranean Plant Protection Organization*, dock med bibehållande av *EPPO* som förkortning. Till *EPPO* är numera 24 länder i Europa och i Medelhavsområdet anslutna, däribland Sovjetunionen och Polen. Sverige har tillhört *EPPO* sedan år 1954.

FAO har även medverkat till att den senaste internationella växtskyddskonventionen kommit till stånd. Denna är daterad i Rom den 6 december 1951 och undertecknad av representanter för 40 länder, däribland Sverige.

Konventionen innehåller bl. a. bestämmelser av följande innehåll.

I syfte att trygga gemensamma och effektiva åtgärder för att förebygga införande och spridande av skadedjur och sjukdomar hos växter och växtprodukter samt för att främja åtgärder för deras bekämpande förbinder sig de avtalsslutande regeringarna att vidtaga sådana lagstiftningsåtgärder samt sådana tekniska och administrativa åtgärder, som angives i konventionen och i eventuella tilläggsöverenskommelser (artikel I, punkt 1). I artikel III meddelas bestämmelser om tilläggsöverenskommelser. Sådana kan föreslås av *FAO* på rekommendation av avtalsslutande regering eller på denna organisations eget initiativ för att lösa särskilda växtskyddsfrågor, som kräver synnerlig uppmärksamhet eller särskilda åtgärder. Tilläggsöverenskommelser träder för varje avtalsslutande regering i kraft, sedan den godkänts enligt *FAO*:s stadgar och procedurregler.

I punkt 1 av artikel IV lämnas närmare föreskrifter om de åtaganden, vilka regeringarna förbinder sig till enligt konventionen. Här om stadgas följande.

1. Varje avtalsslutande regering skall snarast och efter bästa förmåga vidtaga åtgärder för

(a) att upprätta en officiell växtskyddsorganisation med följande huvudsakliga funktioner:

(i) inspektion av växande plantor, av områden under kultur samt av växter och växtprodukter under lagring eller transport, särskilt i syfte att rapportera förekomst, utbrott eller spridning av växtsjukdomar och skadedjur, samt att bekämpa desamma;

(ii) inspektion av försändelser av växter och växtprodukter i internationell trafik och, så långt möjligt, inspektion av försändelser av andra artiklar eller varor i internationell trafik under sådana förhållanden att dessa tillfälligtvis kan uppträda som bärare av skadedjur och sjukdomar hos växter och växtprodukter ävensom inspektion och övervakning av för internationell trafik avsedda lagrings- och transportmedel av alla slag för växter och växtprodukter eller av andra varor, särskilt i syfte att förebygga spridning av skadedjur och sjukdomar hos växter och växtprodukter över nationsgränser;

(iii) desinfektion mot skadedjur och sjukdomar av försändelser av växter och växtprodukter i internationell trafik och av behållare, lagringsplatser eller transportmedel av alla ifrågakommande slag;

(iv) utfärdande av certifikat rörande i försändelser förekommande växters och växtprodukters sundhetstillstånd och ursprung;

(b) spridande av upplysning inom landet rörande skadedjur och sjukdomar hos växter och växtprodukter samt i fråga om medlen för dessas förebyggande och bekämpande;

(c) främjande av forskning och undersökningar inom växtskyddets område.

Enligt punkt 1 av artikel V skall varje avtalsslutande regering vidtaga åtgärder i syfte att inom dess territorier utfärdade sundhetscertifikat bringas i överensstämmelse med andra avtalsslutande regeringars växtskyddsbestämmelser. Till garanti för att certifikaten blir tillförlitliga lämnas vidare vissa föreskrifter. Inspektion skall sålunda utföras och certifikat utfärdas allenast av tekniskt kvalificerade och vederbörligen auktoriserade tjänstemän eller av dessa därtill bemyndigade personer samt under sådana förhållanden och med sådan sakkunskap och sådana informationer hos dessa tjänstemän, att myndigheterna i importländerna med förtroende kan godkänna sådana certifikat som tillförlitliga handlingar. I vissa fall skall certifikaten utfärdas enligt fastställt formulär.

I artikel VI punkt 1 lämnas följande importföreskrifter.

I syfte att förebygga införsel av skadedjur och sjukdomar hos växter till sina territorier skall de avtalsslutande regeringarna äga full befogenhet att reglera införseln av växter och växtprodukter och må i detta syfte:

(a) föreskriva restriktioner eller uppställa fordringar rörande importen av växter och växtprodukter;

(b) förbjuda import av vissa växter eller växtprodukter eller av vissa försändelser av växter eller växtprodukter;

(c) inspektera eller kvarhålla vissa försändelser av växter eller växtprodukter;

(d) behandla, förstöra eller avvisa vissa försändelser av växter eller växtprodukter, eller fordra att sådana försändelser underkastas särskild behandling eller förstöras.

I punkt 2 av samma artikel lämnas vissa föreskrifter i avsikt att förhindra att större ingrepp än nödvändigt göres i den internationella handeln. Därvid stadgas bl. a. under (d), att avtalsslutande regering, som fordrar att försändelser av vissa växter och växtprodukter skall införas endast över särskilda införselorter, skall välja dessa orter så, att den internationella handeln icke därigenom onödigtvis hindras. Sådana begränsningar beträffande införselorter får icke göras med mindre det erfordras att berörda växter och växtprodukter åtföljes av sundhetscertifikat eller kommer att inspekteras eller underkastas särskild behandling. Enligt (f) i samma punkt skall de avtalsslutande regeringarna, dock utan att därigenom äventyra sin egen växtproduktion, träffa nödiga anstalter för att till ett minimum nedbringa antalet fall, i vilka sundhetscertifikat erfordras för växter och växtprodukter, som ej är avsedda för plantering, såsom sädeslag, frukter, grönsaker och avskurna blommor. Vid konventionen har såsom bilaga fogats formulär för sundhetscertifikat.

I samband med bedömandet av avgiftsfrågan torde även vissa bestämmelser i det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) böra uppmärksammas. Enligt artikel III i detta avtal skall produkter från en avtalsslutande parts område, som införts till en annan avtalsslutande parts område, icke, vare sig direkt eller indirekt, vara underkastade något slag av inre skatter eller andra inre avgifter utöver dem, som direkt eller indirekt tillämpas på samma slags produkter av inhemskt ursprung. Enligt avtalet, artikel VIII p. 1. a), skall alla avgifter, andra än tullar och de i artikel III berörda, som av parterna uttages å eller i samband med import, till sitt belopp begränsas till den ungefärliga kostnaden för lämnade tjänster och icke innebära ett indirekt skydd för inhemska produkter eller en beskattning av importvaror i statsfinansiellt syfte. Bestämmelserna i artikel VIII äger tillämpning bl. a. på avgifter, som avser analys, inspektion, karantän, hälsovård och desinfektion [p. 4. g) och h)]. Vidare uttalas i p. 1. b), att parterna erkänner behovet av att minska antalet och variationen av de avgifter som åsyftas under a).

I detta sammanhang må påpekas, att samtliga åtgärder, som ett land vidtager för att förebygga att växtsjukdomar eller växtskadedjur inkommer till landet, enligt internationellt språkbruk sammanfattas under benämningen »växtkarantän».

I motionen I: 37 till 1955 års riksdag har hemställts, att åt statens växtskyddsanstalt skulle uppdragas att företaga utredning och inkomma med förslag till bestämmelser om krav på frihet från skadegörare i importerade vegetabiliska produkter och om inspektion vid import av sådana varor. Vid utskottsbehandlingen framkom, att lantbruksstyrelsen i samråd med statens växtskyddsanstalt påbörjat en utredning i ämnet. Med åberopande härav hemställde jordbruksutskottet i sitt utlåtande 1955: 40, att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Detta blev också riksdagens beslut.

Nyssnämnda utredning har under hösten 1958 slutförts. I anledning härav har växtskyddsanstalten i sin anslagsskrivelse för budgetåret 1959/60 hemställt om en förstärkning av anstaltens personal och övriga resurser för att möjliggöra en förbättring ur växtskyddssynpunkt av kontrollen av till landet införda växter och växtprodukter. I skrivelser den 21 och 30 oktober 1958 har anstalten gjort ytterligare framställningar i ämnet samt framlagt

förslag till kungörelse angående införsel av växter m. m., till taxa för anmälningsavgift samt till förordning angående inspektionsavgift vid införsel av vissa växter m. m.

Över nämnda skrivelser har, efter remiss, yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, statens sakrevision, kommerskollegium, generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen, generaltullstyrelsen, lantbruksstyrelsen, styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, statens jordbruksnämnd, skogsstyrelsen, statens lönenämnd, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk, Hushållningssällskapens förbund, Kooperativa förbundet, Sveriges grossistförbund, Stockholms handelskammare, Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a., Sveriges speditörförbund, Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, Svenska plantskolornas riksförbund, Sveriges agronom- och lantbrukslärareförbund, Sveriges redareförening, Svenska hamnförbundet, handelskammaren i Göteborg, handelskammaren i Gävle samt Skånes handelskammare.

Bestämmelser om växtskyddskontroll vid införsel

Huvuddragen av växtskyddsanstaltens förslag, m. m.

Beträffande de nu gällande bestämmelserna om vad som ur växtskyddssynpunkt skall iakttagas vid införsel av växter och växtprodukter till riket anför växtskyddsanstalten, att dessa huvudsakligen återfinnes i följande författningar, nämligen kungörelsen den 29 september 1876 (nr 36) angående förbud tills vidare mot införsel av potatis, kommande från Amerika ävensom från vissa länder inom Europa, kungörelsen den 11 januari 1927 (nr 3) angående bestämmelser att iakttagas vid införsel av potatis, kungörelsen den 6 mars 1936 (nr 50) angående införsel av levande växter och växtdelar m. m., kungörelsen den 12 januari 1951 (nr 8) med förbud mot införsel av levande almväxter, almbark och almvirke, kungörelsen den 5 maj 1952 (nr 222) om förbud mot införsel, försäljning och plantering av berberishuskar samt kungörelsen den 16 augusti 1955 (nr 510) med förbud mot införsel i vissa fall av frukter och växter m. m. Som bihang till vissa av nyssnämnda kungörelser hade lantbruksstyrelsen efter förslag av växtskyddsanstalten upprättat förteckningar över de olika skadedjur och sjukdomar på växter, som ansetts skola importförbjudas. Den senaste revisionen av dessa förteckningar skedde år 1955 på grund av den väsentligt förändrade utbredningen av växtskadegörare i Europa sedan år 1936, då den föregående förteckningen utfärdades. Växtskyddsanstalten framhåller, att i skadegörarförteckningen av år 1936 endast de skadegörare var medtagna, som kunde upptäckas vid okulär besiktning. Följaktligen saknades såväl potatiskräfta som potatisål. Om man bortsåg från kungörelsen 1955: 510 och den nyssnämnda revisionen av skadegörarförteckningen, vilka båda tillkom som provisorier i avvaktan på revision av de allmänna införselbestämmelserna, hade ca 20 år förflutit utan att större ändringar skett i införselbestämmelserna.

Beträffande omfattningen av den kontrollerade varuinförseln anför anstalten att en väsentlig ökning skett under senare år. År 1936 infördes av de varukategorier, som genom kungörelsen 1936:50 belades med krav på sundhetscertifikat vid införsel, ca 15 000 ton. Denna årskvantitet var tämligen oförändrad fram till det senaste världskriget för att under krigets gång fram till år 1944 efter hand sjunka till endast ca 4 000 ton per år. Efter kriget steg införseln åter och ett utmärkande drag under de första efterkrigsåren var de stora mängder fruktträd och grundstammar, som infördes för att ersätta den nedgång i fruktträdsantalet, vilket blivit följderna av de svåra köldskadorna under de kalla vintrarna 1940—1942. Sedan dess minskade emellertid denna del av införseln betydligt och den årligen införda mängden av plantskolealster höll sig på ungefär samma nivå genom åren. Detsamma var förhållandet med blomsterlöksimporten. Däremot steg införseln av konsumtionsvarorna bland de varugrupper det här är fråga om oavbrutet under senare år. Särskilt gällde detta grönsakerna. Potatisimporten varierade ganska mycket beroende på skördeutfallet i Sverige men även denna införsel ökade i genomsnitt starkt. Under år 1954 infördes sålunda endast ca 9 000 ton, under 1955 däremot ca 130 000 ton, under 1956 ca 80 000 ton, under 1957 ca 11 000 ton och under första halvåret 1958 ca 56 000 ton. Den sammanlagda införseln av certifikatbelagda varor var under år 1947 ca 12 000 ton, under år 1952 ca 48 000 ton och år 1956 ca 102 000 ton. Till det sista talet borde läggas de ca 200 000 ton färska frukter, bär och grönsaker, vilka genom kungörelsen 1955:510 lagts under växtskyddsanstaltens införselkontroll.

Växtskyddsanstalten lämnar härefter (s. 8—11 i propositionen nr 43) en redogörelse för svagheter och olägenheter med de nuvarande införselbestämmelserna.

Med hänsyn till det sålunda anförda framlägger växtskyddsanstalten ett förslag till ny kungörelse angående införsel av växter m. m. Förslaget bygger på de nu gällande bestämmelserna jämte de allmänna dispensvillkor, som under senare år tillämpats, samt de riktlinjer, som uppdrogs vid nordiska överläggningar i december 1957. EPPO:s och FAO:s rekommendationer beträffande certifiering av växter har även hållits i minne. Det har dessutom ansetts vara av vikt att få de förut omtalade olägenheterna i de nuvarande bestämmelserna ur världen. De principiella skiljaktigheterna i förslaget gentemot hittills gällande bestämmelser anger anstalten i korthet sålunda.

Växtskyddsanstalten föreslås bli, förutom verkställande, även utfärdande myndighet. Internationella växtskyddskonventionens certifikatmodell utan detaljerad tilläggsdeklaration antages. Certifikattvånget utsträcker till färsk frukt och bär, grönsaker utan rot och snittnejlikor. Införselbud infördes för värdväxter till San José-sköldlus från länder, där detta skadedjur påvisats. Viss inskränkning av införselorter föreskrives.

Utöver denna allmänna redogörelse torde som bakgrund för frågan om

finansieringen av växtinspektionen blott vissa bestämmelser i anstaltens författningsförslag behöva omnämnas.

Enligt 3 § skall växtinspektörer finnas fast stationerade endast i Göteborg, Hälsingborg, Malmö och Stockholm, men anstalten skall äga förordna, att växtinspektionspersonal skall finnas även å andra orter. Vidare stadgas i 5 §, att införsel av de varor, för vilka sundhetscertifikat skall fordras (potatis, levande växter och växtdelar, som kan användas till plantering och förökning, rotsaker, matlök, grönsaker utan rot, färska frukter, bär samt snittnejlikor), endast får äga rum över Göteborg, Hälsingborg, Landskrona, Malmö, Trelleborg eller Stockholm eller över annan ort, där växtinspektion vid införseltillfället finnes anordnad. I 4 § första stycket anges i vilken utsträckning det skall råda förbud mot införsel av växter och växtdelar, som är angripna av skadegörare eller tillhör vissa arter, eller av levande insekter och spindeldjur m. m. I förteckning, vilken såsom bilaga fogats till kungörelsen, har gjorts en uppräknig av de skadegörare, som skall anses farliga och medföra, att därav angripna växter ej får införas. Enligt andra stycket äger anstalten emellertid, om vid införsel befinnes att växt eller växtdel är angripen av skadegörare, som icke finnes upptagen i förteckningen men som enligt anstaltens bedömande får anses vara i lika hög grad farlig för växtodlingen, som där angivna skadegörare, förbjuda införsel av den angripna varan. I sådant fall skall emellertid varuhavaren, därest ekonomisk förlust uppkommer för honom, enligt 24 § kunna erhålla ersättning av allmänna medel med belopp, som anstaltens styrelse bestämmer. I 18—22 §§ föreslås bestämmelser om inspektion av växter och växtdelar m. m., som inkommit till riket. Enligt 21 och 22 §§ äger anstalten, om därvid befinnes att växt eller växtdel är angripen av farlig skadegörare eller att skadegörare finnes i inkommet transportmedel, meddela de föreskrifter till förekommande av skadegörarens vidare spridning, som anstalten finner påkallade. Det föreslås i 24 § att, om ingripandet skett med stöd av 4 § andra stycket, ersättning av statsmedel även i sådant fall skall kunna utgå till varuhavaren eller transportmedlets ägare eller brukare för den skada han lidit.

Remissyttrandena över förslaget till ny kungörelse redovisas i propositionen å s. 12—16.

Departementschefen

Departementschefen har i denna del anført.

»Växtskyddsanstaltens förslag till införselbestämmelser innebär till stor del, att gällande föreskrifter bearbetats och sammanförts till en författning. Vidare har viss utvidgning av kontrollen föreslagits. Det väsentligaste är härvid, att certifikattvång föreslås även beträffande färska frukter och bär, grönsaker utan rot och snittnejlikor. De föreslagna bestämmelserna synes helt stå i överensstämmelse med EPPO-konventionen och utgör ett fullföljande av de åtaganden vi gjort genom att ansluta oss till denna konvention. Dock kan på en punkt tvekan råda. Som jag tidigare nämnt skall enligt konventionen de avtalsslutande länderna, utan att därigenom äventyra sin egen växtproduktion, träffa nödiga anstalter för att till ett minimum nedbringa antalet fall, i vilka sundhetscertifikat erfordras för växter och växtprodukter, som ej är avsedda för plantering, såsom sädesslag, frukter, grönsaker

och avskurna blommor. I anledning härav torde böra övervägas hurvida den föreslagna utvidgningen av certifikattvånget kan inskränkas utan att kontrollen därigenom i nämnvärd grad försvåras. Härvid bör beaktas, att certifikattvång i hög grad torde minska faran för att växtsjukdomar och skadegörare införes i landet och att i anledning härav inspektionen bör kunna inskränkas i förhållande till vad eljest skulle vara nödvändigt. Vidare medför certifikattvånget, att växtinspektionen i förväg får reda på, när sändningar väntas inkomma och därigenom bättre kan planera inspektionsarbetet. Av remissyttrandena framgår vidare, att ett flertal andra frågor bör närmare övervägas, innan slutlig ståndpunkt togs till utformningen av införselbestämmelserna. Som jag inledningsvis anfört bör även riksdagens ställningstagande till de föreslagna förstärkningarna av växtinspektionens resurser avvaktas. Detta ställningstagande har bl. a. avgörande betydelse för frågan om det skall bli nödvändigt att beträffande vissa varor föreskriva, att införsel endast får ske över vissa orter. Att bestämmelser av sådan innebörd kan erfordras har förutsatts i EPPO-konventionen men de bör såsom flera remissinstanser framhållit om möjligt undvikas. Genomföres det i statsverkspropositionen framlagda förslaget, att befattningar som inspektörsassistenter inrättas och att medel även ställes till förfogande för anställning av ytterligare kontorspersonal och för deltidsanställd inspektionspersonal, bör enligt min uppfattning bestämmelser om begränsning av införsel till vissa orter kunna undvikas.

Mot växtskyddsanstaltens förslag, att ersättning av allmänna medel skall kunna utgå i vissa fall, då skada uppstått genom ingripande i växtskydds-syfte, har jag intet att erinra. Såsom framgår av den tidigare redogörelsen avser ersättningsbestämmelserna blott sådana fall, då ingrepp sker i anledning av att en skadegörare upptäckts, som ej medtagits i utfärdade förteckningar men av växtskyddsanstalten bedömes vara i lika hög grad farlig som de däri angivna. Det gäller alltså ingrepp, som varuhavare — eller i vissa fall ägare eller brukare av transportmedel — ej haft anledning räkna med. Däremot kan jag icke förorda att, på sätt Sveriges grossistförbund m. fl. ifrågasatt, ersättningsreglerna utsträcker att avse alla fall, då ett parti avvisas trots förefintligheten av ett giltigt certifikat. Ej heller kan jag biträda Svenska hamnförbundets förslag att ersättning i vissa fall skall kunna utgå till hamn. Såsom riksräkenskapsverket framhållit torde frågor om ersättning enligt anstaltens förslag uppkomma endast i undantagsfall. Det får nämligen förutsättas, att växtskyddsanstalten, då anstalten genom EPPO eller på annat sätt erhåller kännedom om att någon ny farlig skadegörare upptäckts i land, varifrån export av växter eller växtdelar kan väntas komma att ske till Sverige, föranstaltar om komplettering av den förut omnämnda förteckningen. Då det här är fråga om en skälighetsprövning, torde anledning saknas att, såsom Sveriges grossistförbund m. fl. föreslagit, överlämna avgörandet till domstol eller skiljemannaförfarande. I likhet med riksräkenskapsverket anser jag emellertid att avgörandet av ersättningsfrågorna bör förbehållas Kungl. Maj:t. Som jag tidigare anfört, torde av riks-

dagen böra begäras bemyndigande för Kungl. Maj:t att för ersättningar, som här avses, använda medel ur förslagsanslaget Bekämpande av växtsjukdomar.»

Avgifterna

Växtskyddsanstaltens förslag, m. m.

Växtskyddsanstalten har föreslagit, att kostnaderna för den yttre växtinspektionen och därmed sammanhängande verksamhet skall täckas genom avgifter. Dessa föreslås skola vara av två slag nämligen *dels* en anmälningssavgift, *dels* en inspektionsavgift.

Anmälningssavgiften är avsedd att täcka anstaltens kostnader för granskning av sundhetscertifikat med tillhörande fakturor ävensom för behandling av inkommande ansökningar rörande undantag från bestämmelserna i den föreslagna införselkungörelsen. Avgiften skall utgå enligt taxa, som efter förslag av anstalten fastställs av Kungl. Maj:t, och erläggas i samband med ingivandet till anstalten eller växtsinspektör av handling som nyss nämnts. Rörande denna avgift anför anstalten vidare.

Anmälningssavgiften är ett komplement till den föreslagna inspektionsavgiften. Då den skall utgå för granskning av införselhandlingar, bör den sättas lika för alla varuslag och till samma belopp, som nu föreskrives för utställande av exportcertifikat, nämligen 3 kr. för sändning (kungörelsen 1951: 115). I vissa fall bör dock högre avgift utgå. Anmälningssavgiften bör lämpligen uppbäras av anstalten men skall liksom inspektionsavgiften kunna upptagas genom tullverkets försorg. Anmälningssavgifterna kommer enligt anstaltens beräkningar att uppgå till sammanlagt ca 100 000 kr. för år.

Bestämmelserna angående inspektionsavgiften har av växtskyddsanstalten upptagits i ett förslag till särskild förordning. Beträffande denna avgift anför anstalten följande.

Enligt anstaltens mening bör det avgiftspliktiga godset omfatta sådana varor, för vilka sundhetscertifikat erfordras och mera regelbunden växtinspektion genomföres. Då bestämmelser om ifrågavarande kontroll kommer att utfärdas i annan ordning, synes de blivande bestämmelserna om inspektionsavgift icke böra innehålla en specifikation av de varuslag, för vilka avgift skall erläggas, utan endast i fråga om varuområdet hänvisa till bestämmelserna angående växtkarantänen.

Inspektionsavgiftens belopp synes böra fastställas med hänsyn till dels kostnaderna för växtskyddsinspektionen, dels därmed sammanhängande andra växtskyddsåtgärder. I bestämmelserna rörande inspektionsavgifter bör lämpligen fastställas avgiftens högsta belopp, varefter det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma den avgift, som skäligen må uttagas. För att avgiften icke skall innebära ett indirekt tullskydd bör avgiftsbeloppet maximeras till ett relativt obetydligt belopp, förslagsvis 2 kr. för 100 kg och beträffande varupartier med vikt av mindre än 100 kg högst 2 kr. för varupartier. Med ett avgiftsbelopp av 2 kr. för konvaljer, perenner och blomsterlök, 1 kr. för växthus- och plantskolealster, 40 öre för apelsiner, citroner och vindruvor, 20 öre för potatis samt 50 öre för övriga växtslag, allt för 100 kg räknat, synes kostnaden för växtskyddskontrollen och därmed sammanhängande andra växtskyddsåtgärder kunna täckas.

Inspektionsavgiften bör enligt anstaltens mening debiteras vid varans förtullning. Debitering och uppbörd torde böra ombesörjas av tullverket. Ett åläggande för växtskyddsanstalten att svara för uppbörd och debitering skulle medföra en kostnadskrävande utvidgning av anstaltens kamerala resurser. Anstalten finner, att detta om möjligt bör undvikas och förordas därför uppbörd och redovisning genom tullverket. Vid uppbörd på sätt nu föreslagits bör avgiftsbefrielse och restitution åtnjutas i huvudsak enligt samma bestämmelser som gäller beträffande tull. Då växtskyddskontroll skall utövas även i frihamn, kan restitution av inspektionsavgift vid utförsel till frihamn i allmänhet icke ifrågakomma. Inspektionsavgiften torde i riksstaten böra upptagas under inkomsttiteln Uppbörd i statens verksamhet.

I fråga om den föreslagna växtinspektionsavgiftens överensstämmelse med bestämmelserna i GATT-avtalet anför växtskyddsanstalten, att inspektionsavgiften torde vara att anse som en sådan avgift, varom sågs i artikel VIII. Avgiften är avsedd att utgöra ersättning för lämnade tjänster. Den kan däremot icke anses innebära ett indirekt skydd för den inhemska produktionen och icke heller en beskattning i statsfinansiellt syfte. Bestämmelsen i artikel VIII om att avgift till sitt belopp skall begränsas till den ungefärliga kostnaden för lämnade tjänster synes i princip innebära att avgiften utformas såsom en förrättningsavgift, som beräknas i relation till de direkta och indirekta kostnaderna för varje särskild inspektion. Det torde emellertid såväl av praktiska skäl som ur rättvisesynpunkt vara önskvärt, att kostnaderna för växtskyddskontrollen och därmed sammanhängande andra växtskyddsåtgärder mera likformigt fördelat mellan de avgiftsskyldiga. En sådan fördelning av inspektionskostnaderna torde erhållas, om avgiften beräknas i förhållande till den införda varans mängd. Därmed synes GATT-avtalets föreskrift om avgiftens begränsning till att motsvara den ungefärliga kostnaden för lämnade tjänster vara iakttagen.

Anstalten har uppgjort en ungefärlig beräkning av vad inspektionsavgifterna, om de bestämdes på sätt anstalten föreslagit, i medeltal skulle ha inbringat under åren 1955—1957. Beräkningarna slutar på ett årligt belopp av i medeltal 1 140 435 kr., motsvarande ca 4 promille av varornas importvärde.

Mot de föreslagna inspektions- och anmälningsavgifterna har i flertalet *remissyttranden* icke riktats några principiella invändningar. Beträffande det närmare innehållet i yttrandena torde utskottet få hänvisa till s. 20—27 i propositionen.

Departementschefen

Departementschefen har beträffande avgifterna anfört följande.

»Kostnaderna för den yttre växtinspektionen och därmed sammanhängande verksamhet inom växtskyddsanstalten har hittills helt bestridits av statsmedel. Däremot utgår avgifter i samband med anstaltens utfärdande av exportcertifikat ävensom för undersökningar som anstalten utför vid kontroll av uppgifter rörande sammansättningen av växtskyddsmedel, varom anmälan gjorts enligt kungörelsen den 22 september 1953 (nr 589) angående registrering av växtskyddsmedel m. m. Avgifterna är avsedda att täcka statsverkets självkostnader för sådana undersökningar. På motsva-

rande sätt uttages avgifter bland annat för vissa undersökningar, som staten institut för folkhälsan utför enligt författningar rörande farmaceutiska specialiteter samt vitaminerade livsmedel och fodermedel. Såsom förutsatts i statsverkspropositionen bör jämväl för den ur växtskyddssynpunkt bedrivna införselkontrollen avgifter upptagas. Sådant system tillämpas i ett flertal andra till EPPÖ anslutna länder. Då avgifterna är avsedda att täcka endast självkostnader för verksamheten, innebär bestämmelserna i GATT enligt min mening icke något hinder mot att upplaga avgifterna. Dessa självkostnader bör beräknas i enlighet med de i sakrevisionens yttrande angivna principerna. Om hänsyn tages till den förstärkning av växtskyddsanstaltens personal och resurser i övrigt, som föreslagits i statsverkspropositionen, torde kostnaderna för den yttre växtinspektionen och därmed sammanhängande verksamhet inom anstalten för nästa budgetår kunna beräknas till det i statsverkspropositionen nämnda beloppet cirka 800 000 kronor. Anmälnings- och inspektionsavgifterna bör därför avpassas så, att de för närvarande gemensamt täcker ungefärligen detta belopp. Såsom jag inledningsvis anförde torde Kungl. Maj:t äga att utan riksdagens medverkan besluta om avgifter av förevarande slag. Det bör vidare ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, hur mycket av de erforderliga medlen som bör täckas genom anmälningsavgifter, samt att fastställa taxa för såväl sådana avgifter som inspektionsavgifterna.

Det bör åligga växtskyddsanstalten att årligen undersöka, huruvida med hänsyn till importens storlek, kostnadsutvecklingen och andra omständigheter avgifterna bör ändras för att självkostnadsprincipen skall upprätthållas. Befinnes ändring erforderlig bör förslag härom ingivas till Kungl. Maj:t.

Då avgifter ej tidigare upptagits för att täcka ifrågavarande kostnader, synes det lämpligt att Kungl. Maj:t bereder riksdagen tillfälle att yttra sig över vad jag här förordar.»

III. Utskottet

Utskottet har icke funnit skäl att göra någon erinran mot vad Kungl. Maj:t anförde om uttagande av särskilda avgifter för att täcka statsverkets kostnader för den yttre växtinspektionen och den därmed sammanhängande verksamheten hos statens växtskyddsanstalt. Att en ökning av beredskapen och skyddet mot växtsjukdomar sker, finner utskottet vara av mycket stor betydelse för berörda grenar av näringslivet. Vid fastställandet av avgifterna bör enligt utskottets mening Kungl. Maj:t tillse att dessa avpassas så att inflytande avgiftsmedel icke överstiger kostnaderna för statens ifrågavarande verksamhet. Såsom framhållits av föredragande departementschefen synes det lämpligt ålägga växtskyddsanstalten att årligen undersöka hur avgifterna bör ändras för att självkostnadsprincipen skall upprätthållas.

Beträffande den av Kungl. Maj:t förordade förstärkningen av de personella resurserna vid växtskyddsanstalten för handhavande av en utbyggd yttre växtinspektion, anser utskottet densamma vara väl avvägd och tillstyrker därför inrättandet av de i statsverkspropositionen föreslagna nya befattningarna samt den i samband härmed erforderliga anslagsökningen under anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag. Innebörden av detta utskottets ställningstagande är bland annat, att utskottet avstyrker de i motionerna I: 341 och II: 411 framförda yrkandena om en ytterligare förstärkning av anstaltens resurser för omförmälda verksamhet. Ej heller kan utskottet tillstyrka den av motionärerna åsyftade anslagsanvisningen till ne-matod- och virusforskning vid anstalten.

Utskottet biträder vad Kungl. Maj:t föreslagit i statsverkspropositionen under rubriken Bekämpande av växtsjukdomar och tillstyrker likaså att medel från detta anslag på sätt som föreslagits i propositionen nr 43 användes för ersättning då skada uppstått genom ingripande i växtskyddssyfte.

Då utskottet ansluter sig till de av Kungl. Maj:t gjorda medelsberäkningarna under här behandlade riksstatsanslag, hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 341 och II: 411, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens växtskyddsanstalt, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	194 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 500
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	125 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	964 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	181 900
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 100

Summa kronor 1 475 800

c) till *Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar* å riksstaten för budgetåret 1959/60 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 475 800 kronor;

2) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 341 och II: 411, såvitt nu är i fråga, till *Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader* å riksstaten

för budgetåret 1959/60 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 428 900 kronor;

B. att riksdagen må avslå motionerna I: 341 och II: 411, såvitt däri hemställts om anvisande av ett engångsanslag av 95 500 kronor för utrustning till nematod- och viruslaboratorierna vid statens växtskyddsanstalt;

C. att riksdagen må

1) till *Bekämpande av växtsjukdomar* å riksstaten för budgetåret 1959/60 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att anlita anslaget till Bekämpande av växtsjukdomar för utbetalande av ersättningar för skador i förut angivna fall;

D. att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen icke funnit skäl att i anslutning till det i propositionen nr 43 angivna förslaget om uttagande av avgifter för att täcka kostnader för den yttre växtinspektionen och därmed sammanhängande verksamhet hos statens växtskyddsanstalt göra andra uttalanden än utskottet i förevarande utlåtande upptagit.

Stockholm den 10 mars 1959

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Nord, Jon Jonsson, Hjalmar Nilsson, Hermansson, Mossberger, Gunnar Berg, Hedström, Franzén, Uno Olofsson och Yngve Nilsson;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Hæggbloom, Svensson i Ljungskile, Jonsson i Strömsund, Sköld, Lindström, Antby, Jönsson, Franzén i Motala och Nilsson i Bästekille.